

ТРАДИЦИОННА БЪЛГАРСКА КУЛТУРА И ФОЛКОР

Електронно издание на НЧ „Галатя-2018“-Варна

Брой Първи, Година Първа, 2021 г.

ISSN 2738-7763

ТЕМАТИЧЕН БРОЙ:

ТИТАНИТЕ

НА БЪЛГАРСКИЯ ФОЛКОРЕН ТАНЦ

Под общата редакция на

Д-р Мария Дражева

The Bulgarian Folklore Dance Titans

2021

INVITED AUTHORS

<h2 style="color: red;">ТИТАНИТЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ФОЛКЛОРЕН ТАНЦ</h2>								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Въведение: д-р Мария ДРАЖЕВА	Доц. д-р Бисер ГРИГОРОВ Обзорен доклад	Христо ИВАНОВ за Мargarita Дикова	Професор Д-р Даниела ДЖЕНЕВА за проф. К. Дженев	Христо ИВАНОВ за Кирил Харалам- пиев	Кая ИВАНОВА за Димитър Димитров Палаврата	д-р Мария ДРАЖЕВА за Методи Кутев	Акад. Красимир Петров за Иван Тодоров	Д-р Рослана Мора- венова за Дженеви

Published by Social Community Center Galateya-2018
Varna, Bulgaria

© Copyrights Galateya-2018 and Every Invited Authors

WEB SITE: <https://galateya-topics.bultima.net/web/>

ISSN 2738-7763

ИВАН ТОДОРОВ – ЖИВАТА ЛЕГЕНДА - НЕПОДВЛАСТЕН НА ВРЕМЕТО

Академик Красимир Петров¹,
доцент в МГУ-София

Анотация. В статията се разглежда живота и творчеството на Иван Тодор, живата легенда и носител на мъдростта на фолклорния танц. Авторът изказва своята съпричастност и благодарност към Тодоров като учител и хореограф.

Ключови думи: Иван Тодоров, Красимир Петров, „Тракийска младост“, „В розовата градина“, "СЕВЕРНЯШКИ ТАНЦ", "ПИРИНСКИ ТАНЦ", "ВАРНЕНСКИ ТАНЦ", "Бригадири", "Лудетини", „Граовки“, "Бабинден".

ВЪВЕДЕНИЕ

Творецът, бил той писател, скулптор, композитор или хореограф, постоянно наблюдава живота, като се стреми да разкрие неговата същност, събира материали, определя темата, изучава характера на хората и събитията. След това настъпва моментът на вдъхновение и творчество, когато всичко видяно, събрано от твореца се претворява в неговите собствени мисли и фантазия, за да изгради новото художествено произведение. Ние сме щастливци, защото сме докоснати от предизвикателството на нашите големи хореографи - творци на българското вдъхновение.

ОСНОВНИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Иван Тодоров е роден на 22 Февруари 1926 г. в град София. Той започва развитието си като изпълнител в танцовия състав на гимназията с ръководител Руска Колева, след което продължава като артист в балета на Софийската опера. Освен изпълнител, Иван Тодоров е и главен консултант на постановките "Хайдушка песен", "Легенда за езерото", "Нестинарка", "Змей и Яна", поставя танците в оперите "Момчил", "Хитър Петър", "Луд гидия". Съвместната работа с Анастас Петров, Нина Кираджиева и руските специалисти Белий и Холфин е неоценима школа, даваща силен тласък в професионалното развитие на изтъкнатия ни педагог и хореограф.

¹ Статията е редактирана от д-р Мария Дражева по материали, предоставени от акад. Петров

ПЪРВИ ПЕРИОД В ТВОРЧЕСТВОТО НА ТОДОРОВ

Иван Тодоров е един от най-изтъкнатите български хореографи със значителен принос в развитието на българския сценичен танц в качеството си на изпълнител, художествен ръководител, постановчик и педагог. През 1951 г. се открива Държавното балетно училище. Наравно с имена като Кирил Дженов, Маргарита Дикова, Люба Вълчева в създаването на ДХУ участва и Иван Тодоров, който има изключително голям принос. Всички те са ангажирани като преподаватели по български танци на бъдещите балетни артисти. Иван Тодоров, който е и артист в балета на Операта по това време, настоява, че трябва да има специално обучение за изпълнители на народни танци, защото езикът на класическия балет е различен от този на фолклорния ни танц.

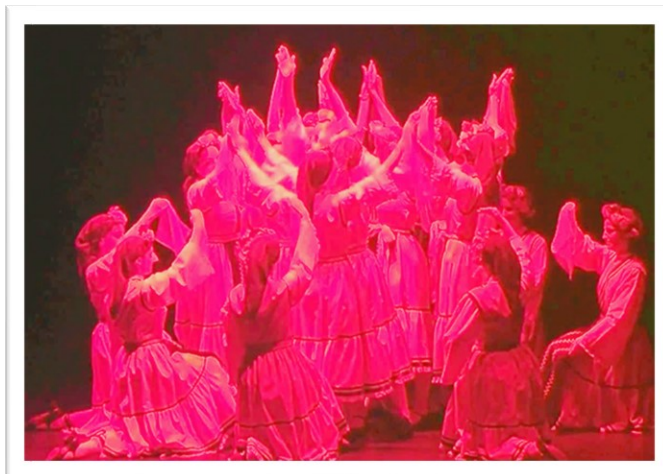
Преподава в Държавното хореографско училище от основаването му до 1964 г. Иван Тодоров обучава първите поколения професионални танцьори като изгражда уважение към изворния фолклор, стремеж към детайлно познаване на спецификата на всяка една област и точна мярка и вкус при интерпретацията на танца

В дългогодишната си творческа дейност г-н Тодоров е работил в:

- Националното балетно училище;
- Националната опера;
- Ансамбъл "Загоре" - Стара Загора;
- Академичен фолклорен ансамбъл-София;
- Ансамбъл "Вратица" – Враца;
- Ансамбъл „Пирин“
- и много други професионални и самодейни ансамбли и танцови състави.

„Тракийска младост“ – един от бисерите на Иван Тодоров, е в три части. Особено изразителна е трата част на танца, която може да се проследи в YouTube.

„В розовата градина“ Иван Тодоров се представя като ваятел на лиричния фолклорен танц.

Фиг. 1. Фрагмент от танца „В розовата градина“

ВТОРИ ПЕРИОД В ТВОРЧЕСТВОТО НА ТОДОРОВ

В периода 1976 - 1986 год. Иван Тодоров е главен художествен ръководител на професионалния ансамбъл "Загоре" - Стара Загора. И тук той създава танцови произведения, които намират своето място в цялостния репертоар на Ансамбъла. "СЕВЕРНЯШКИ ТАНЦ", "ПИРИНСКИ ТАНЦ" и "ВАРНЕНСКИ ТАНЦ" са изградени в сюитна форма. Съвсем естествено те са различни преди всичко по фолклорния материал, който е използван за основа, както и по начин на построяване. Освен тези три танца Иван Тодоров композира и голямо музикално - танцово произведение, посветено на 1300 години от създаването на българската държава, в което участва целия ансамбъл. Със своя голям професионален опит, както и с познанията си на балетен артист и постановчик на танци в редица оперни и балетни спектакли, авторът успява да стилизира хореографския текст до необходимото равнище. Патриотично - историческата тема, застъпена в произведението ни кара да се гордеем, че сме българи.

Своето пристрастие към историческата и патриотичната тематика авторът ни разкрива и в своите постановки "ПЕСНИТЕ, КОИТО НЕ ДОПЯХТЕ", създадена в Детско-юношеския ансамбъл "Изворче" при Националния дворец на децата в София и "ПРАЗНИК В ТЪРНОВГРАД", създадена в самодейния колектив "Победа" във Велико Търново.

В таблица 1 е даден кратък списък с произведенията на Иван Тодоров.

ТАБЛИЦА 1.

Творчески период	Наименование на танца
Първи творчески период	БУЕНЕК
	ДАЙЧОВО
	ПАЙДУШКО
	МЕДНИКАРОВАТА
	ДЖНИНОВСКОТО
	ШОПСКА СЮИТА
	РЪЧЕНИЦА
	В РОЗОВАТА ГРАДИНА
	ТРАКИЙСКА МЛАДОСТ
	ТАНЦИТЕ В ОПЕРАТА „ЛУД ГИДИЯ“
	ТАНЦИТЕ В ОПЕРАТА „ХИТЪР ПЕТЪР“
	ТАНЦИТЕ В ОПЕРАТА „ЦВЕТА“
	ТАНЦИТЕ В ОПЕРАТА „МОМЧИЛ“
Втори творчески период	ГОДИШНИ ВРЕМЕНА
	СЕВЕРНЯШКА ТАНЦОВА СЮИТА
	СРЕЩИ
	БРИГАДИРИ
	ГРАОВКИ
	ЛУДЕТИНИ
	БАБИНДЕН
	ПРЪСКИ ОТ МИНАЛОТО
	ДУНАВЕ, БЕЛИ ДУНАВЕ
	СЕВЕРНЯ'КИ ТАНЦ
ПИРИНСКИ ТАНЦ	
ВАРНЕНСКИ ТАНЦ	

Какво е характерно за професионалната дейност на хореографа Иван Тодоров в този втори период:

1. Разкрива порасналото си майсторство при усложняване на хореографския текст.
2. Създава ярки художествени образи в редица свои произведения - в "Бригадири", "Лудетини", Граовки" и "Бабинден".
3. Търси свой творчески път за създаване на произведения, носещи белега на фолклорен театър.
4. 4. Композира нови произведения във всички танцови форми.

Творецът Иван Тодоров остава верен на своя авторски стил, който е изпълнен с новаторски идеи, и се утвърждава като един от най-значимите български хореографи, които работят в областта на народния танц. В своето цялостно творчество той остава верен на дълбоката и трайна връзка с

народното творчество. На неговата основа той изгражда свой собствен почерк, по който можем да разпознаем неговите произведения. През 2016 г. във връзка с 90 годишния юбилей на хореографа Иван Тодоров получава най-високото отличие на Столична община - „Почетен гражданин на София“. От тогава до наши дни редица институции го награждават с най-високите си отличия!

ПРОФЕСИОНАЛНАТА МУ ЕСТЕТИКА МОЖЕМ ДА ОПРЕДЕЛИМ ТАКА:

1. В неговите произведения са въткани идеи, чрез които се разкрива народната душевност.
2. Произведенията му са оригинални по замисъл и сценична реализация.
3. Художествените образи в тях са ярки, нагледни и имат голямо емоционално въздействие върху зрителя.
4. Неговото творчество е дълбоко народностно и правдиво.
5. Със своето творчество хореографът, педагога и общественика Иван Тодоров създаде свое професионално направление в българската хореография на фолклорна основа.

ИВАН ТОДОРОВ ИМА ГОЛЯМ ПРИНОС ЗА ТОВА, ЧЕ КАТО ТВОРЕЦ ОКАЗВАШЕ, ОКАЗВА И СЕГА, БЛАГОТВОРНО ВЛИЯНИЕ ЗА ОФОРМЯНЕ НА ПОКОЛЕНИЕ ХОРЕОГРАФИ – ТВОРЦИ И ПЕДАГОЗИ, КЪМ КОИТО СИ ПОЗВОЛЯВАМ ДА ПРИЧИСЛЯ И СЕБЕ СИ. ИСКАМ ДА ИЗКАЖА ТУК, ПРЕД ВАС, КАТО УЧЕНИК НА ГОЛЕМИЯ ТВОРЕЦ И ПЕДАГОГ ИВАН ТОДОРОВ СВОЯТА БЛАГОДАРНОСТ, УВАЖЕНИЕ И ОБИЧ ЗАТОВА, НА КОЕТО МЕ Е НАУЧИЛ.

Със своето творчество най-изявените български творци, които наричам

"ЗЛАТНОТО ПОКОЛЕНИЕ"

в моя труд *"Приносът на българските хореографи за сценичното пресъздаване на народния танц"* - Маргарита Дикова, проф. Кирил Дженов, Кирил Харалампиев, Иван Тодоров, Методи Кутев и Димитър Димитров създадоха основните професионални и естетически направления в българската хореография на фолклорна основа. Цялостното творчество на всеки от тях е единство на творчески идеи, единство на композиционни похвати.

Те доказват, че задълбочено познават стилните отлики в българския танц в отделните фолклорни области. В танците им се разкрива дълбоката народна душевност, което доказва връзката между творчеството им и народа. Те имат най-голяма заслуга за извеждането на народния танц на сцената, където той заблестя със своята неповторима красота и се превърна в изкуство. Най-голяма тяхна заслуга е, че фолклорната хореография се превърна в изкуство равно и по-силно като въздействие от другите видове изкуства.

Техните произведения светят с особен блясък и възпитават зрителя в човешки добродетели. Личностните им качества - професионални и чисто човешки, ги превърнаха в кумири за всички нас - техните ученици и последователи.

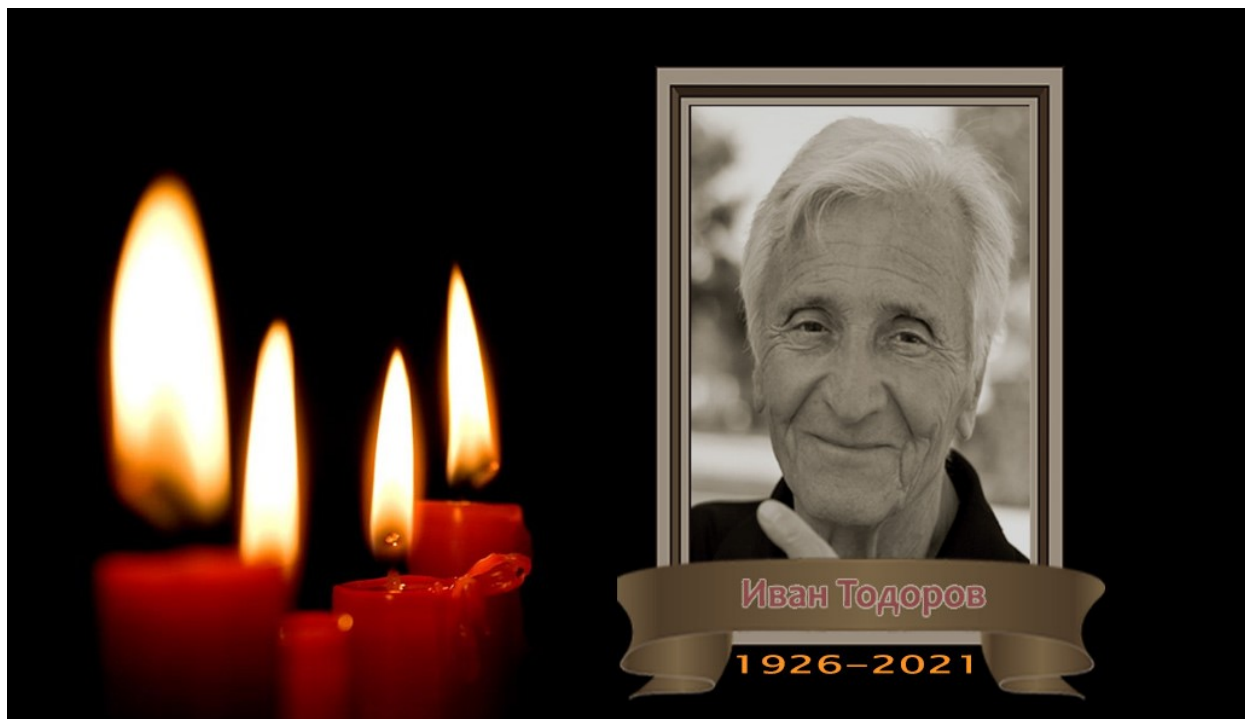
За автора

	<p>Акад. Красимир Петров е роден през 1943 в Стамболово, Великотърновско. През 1962 г. завършва ДХУ специалност «Български танци» в класа на големия български хореограф и педагог Иван Тодоров. През 1978 завършва Полувисшия институт за хореографски кадри –София, а през 1983 и ВМПИ, сега АМТИИ – Пловдив. През 1964 г започва работа като асистент на Маргарита Дикова в ДХУ и там работи 35 години.</p> <p>От 1996 г. насам преподава във висши училища като АМТИИ (гр. Пловдив), <u>СУ „Климент Охридски“</u>, <u>Нов български университет</u> и <u>Химико-технологичен и металургичен университет</u> в София.</p>
<p>Акад. Красимир Иванов</p> <p>Хореограф, Педагог, Изследовател</p>	<p>Работил е и към Института по изкуствознание на <u>БАН</u>.</p> <p>Акад. Петров е активен хореограф със забележителни танци като – Пирински моми, Ямболски коледари, Чудния свирец и др.</p> <p>Публикува поредица от книги за танците от всички етнографски области.</p> <p>През 1996 г. Красимир Петров е награден със „Златна лира” на <u>СБМТД</u> за високи творчески постижения. През 2000 г. <u>ВАК</u> го удостоява с научното звание „<u>доцент</u>”, а през 2013 г. Общото събрание на Българската академия на науките и изкуствата го удостоява с най-високото научно звание в България – „<u>академик</u>”.</p>

БЕЛЕЖКА НА РЕДАКТОРА

В дните, когато изпитвахме радостта от издаването на брой 1 от нашето електронно списание и получихме Международен номер за издаване на серийна публикация (ISSN),

до нас достигна и печалната вест, че Маестро Иван Тодоров се е преселил в един по-добър свят...

ИЗПРАЩАМЕ С АПЛОДИСМЕНТИ АРТИСТА ИВАН ТОДОРОВ!

ДЪЛБОК ПОКЛОН ПРЕД ТЕБ, МАЕСТРО!